

2) вдосконалення підзаконного адміністративно-правового регулювання формування та реалізації кадрової політики в системі правосуддя шляхом розроблення та затвердження: а) Порядку та методології визначення якості реалізації кадрової політики в системі правосуддя; б) Стратегії реалізації кадрової політики у системі правосуддя до 2025 року (складатиметься з наступних частин: «Загальна частина»; «Стан і основні проблеми реалізації кадрової політики в системі правосуддя»; «Мета, завдання і принципи Стратегії»; «Сфера поширення Стратегії»; «Реалізація Стратегії»; «Джерела фінансування»; «Контроль та моніторинг реалізації Стратегії»; «Очікувані результати»); в) Плану заходів з реалізації Стратегії реалізація кадрової політики у системі правосуддя (складатиметься з таких частин: «найменування завдання»; 2) «найменування заходу»; 3) «відповідальні за виконання»; 4) «строк виконання»); г) Порядку взаємодії суб'єктів реалізації кадрової політики в системі правосуддя.

Література:

1. Конституція України (офіційний текст): Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 30.08.2020);

2. Боровик А.В. та інші. Науково-практичний коментар Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Станом на 20 травня 2020 р. За заг. ред. Теремецького В.І. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. 791 с.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ ОЗНАК НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН

Пристінська К. О.

*викладач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу
Міжнародного університету бізнесу і права
м. Херсон, Україна*

Актуальність теми дослідження пов'язана зі значним загостренням наркоситуації в Україні, зростанням кількості наркозлочинів та числа осіб, які використовують ці небезпечні речовини. Наркоматизація суспільства тягне за собою істотні економічні втрати, пов'язані з виділенням коштів на лікування, реабілітацію таких осіб, а також хвороби, що виникають у результаті вживання наркотиків: ВІЛ, СНІД, гепатит. Серед засобів протидії таким правопорушенням важливе місце

займає адміністративна відповідальність у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Ефективне використання засобів адміністративно-правового регулювання потребує чіткого встановлення ознак та видів наркотичних засобів та психотропних речовин (далі – наркотичні засоби). Виходячи з цього, необхідно розглянути основні етапи процесу ідентифікації цих небезпечних речовин, що забезпечує удосконалення адміністративно-правових засобів та методів протидії їх незаконному обігу. Аналіз публікацій показує що значний внесок до вивчення проблеми незаконного обігу наркотиків внесли Е.А. Бабаян, А.А. Габіані, Б.Ф. Калачов, А.А. Ковалкін, А.Н. Сергіїв, А.А. Музика, О. Бандурко, О. Горох, А. Закалюк, Ю. Пономаренко, А. Савченко, В. Смітєнко, Є. Фесенко та ін. Викладення матеріалів дослідження необхідно розпочати з того, що перші згадки про наркотичні речовини відносяться до архаїчного періоду, коли люди використовували їх при проведенні обрядів, церемоній та ритуалів, з метою викликання зміни рівня свідомості та галюцинацій. З наркотичними речовинами рослинного походження пов'язані міфи, які являють собою легенди, оповідання, розповіді про богів та духів. Відомо, що наркотичні речовини були предметом повсякденного життя стародавніх шумерів, держава яких існувала за 5000 років до нашої ери, а ця інформація дійшла до нас з наскальних записів, де йдеться про опіум, який в перекладі з давньо-шумерського означає «радість». Археологічні розкопки давніх поховальних комплексів у Південній Америці, показали наявність малюнків індіанців з зображеннями людей, які жувають листя коки під час ритуалів, що свідчать про вживання кокаїну. В якості наркотичних засобів індійці використовували галюциногенні кактуси, рослини, гриби, балх (мед та екстракт *Lonchocarpus*), при чому проводилося їх внутрішнє введення з метою досягнення трансового стану. З історичних джерел відомо, що у стародавній Індії використовувалася конопля або бханг, при проведенні різних ритуальних та релігійних обрядів. У свою чергу китайський імператор Шень-нун розробив лікарський довідник, в якому радив заварювати гашиш у вигляді чаю та використовувати його як засіб лікування склерозу, подагри, кашлю та при розладі кишечника. Доказом цього є археологічні розкопки на Тайвані, де були виявлені горщики, призначені для зберігання гашишу, орієнтовний вік яких становить 10000 років. У Київській Русі також існувала традиція проведення обрядів, з використанням наркотичних засобів рослинного походження, отриманих з грибів, трав, моху та ягід. За допомогою таких речовин жерці вводили людей в транс, а також використовували їх для лікування різних хвороб. Існував звичай надавати дружинникам перед боєм екстракт з мухоморів, з метою придушення почуття страху та виклику у них неприборканої люті до ворогів.

З введенням християнства на Київській Русі язичництво було заборонено, а княжа влада разом з православними священиками проводила виявлення та затримання осіб, які займалися виготовленням наркотичних засобів рослинного походження та знахарством. Так, у літописах вказується, що у 1024 р. були схоплені волхви та «лихі баби», що займалися чаклунством і віщуванням, які були віддані смерті через спалення. Перші правові норми регламентуючі відповідальність за виготовлення наркотичних засобів рослинного походження знайшли відображення в Уставі князя Володимира Святославовича, в якому ст. 9 забороняє «зільництво». В період перебування українських земель в складі Великого князівства Литовського (ВКЛ), на них діяли норми Статутів ВКЛ 1529, 1566, 1588 рр. До змісту Статуту ВКЛ 1529 р. увійшов арт. 14, в якому вказувалося, якщо звинувачений «знаючись на чарах» під час допиту не дає свідчень, то за такі дії мусить бути покараний. Інтерес викликає та обставина, що питання використання наркотичних речовин рослинного походження зайшли відображення у пам'ятці українського права відомого під назвою «Права, за якими судиться Малоросійський народ» 1743 р. До тексту пам'ятки входить арт. 18, глави 20, в якому встановлювалося покарання у вигляді смертної кари за використання отруйних речовин з метою вбивства. У разі того, якщо після отруєння людина зазнавала шкоди, то винуватцю повинні були відсікти руку зі сплатою штрафу, а його розмір його встановлювався судом. Таким чином, до змісту пам'яток права входила відповідальність за використання наркотичних засобів рослинного походження але будь-які роз'яснення щодо їх видів та назв були відсутні. На думку А.В. Вагіна, недоліком такого підходу було використання у ідентифікації наркотичних речовин церкви та священнослужителів, яким надавався значний обсяг повноважень [2, с. 163]. Першим кроком процесу ідентифікації наркотичних речовин стала Шанхайська опіумна комісія, яка проходила з 5 по 26 лютого 1909 року за участю представників Китаю, Росії, Італії, Нідерландів, Персії, Португалії та Сіаю. На її засіданнях обговорювалися питання, пов'язані з міжнародним регулюванням та торгівлею опієм, а також висловлювалися точки зору про поступове її обмеження. Наступним кроком у цьому напрямку стала конференція у Гаазі в 1912 р., на якій була прийнята Конвенція про наркотики, згідно якої країнами-учасниками були прийняті законодавчі акти, спрямовані на здійснення контролю над виробництвом і поширенням опіуму-сирцю та обмеження транспортування цих небезпечних речовин. Учасники Конвенції взяли на себе зобов'язання взяти під свій правовий контроль виробництво і торгівлю кокаїном, морфіном, героїном, медичним опіумом, а також їх похідними. У Російській імперії приймалися нормативно-правові акти у

вигляді Імператорських указів, направлених на боротьбу з опіюкрінням, посівами маку та інших наркотичних рослин, але їх дія розповсюджувалася лише на Приамурське генерал-губернаторство та Забайкальську область Іркутського генерал-губернаторства. Як вказує О. Шевчук, початок ідентифікації наркотичних речовин та їх закріплення у міжнародних нормативно-правових актах проходило на підставі трьох міжнародних конвенцій ООН, які регламентували контроль над наркотиками [1, с. 62]. Це Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 р.; Конвенція про психотропні речовини 1971 р.; Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р. На сьогодні підписано 13 різних міжнародних конвенцій і протоколів, що регулюють виробництво, обіг і споживання наркотиків. Дві перші з них присвячені легальному (законному) обігу наркотичних засобів, третя – заходам протидії їх незаконному обігу. Так, згідно із ст. 2 Єдиної Конвенції 1961 р. заходам контролю підлягають наркотичні засоби залежно від того списку, в який вони включені (список I, список II, список III або список IV). Згідно із ст. 3 Конвенції 1961 р. передбачена можливість зміни будь-якого із вказаних списків в окремих випадках, коли будь-яка Сторона або Всесвітня організація охорони здоров'я нададуть Генеральному Секретареві ООН відповідні відомості. При розгляді процесу ідентифікації наркотичних речовин в незалежній Україні необхідно вказати, що на сьогодні не має однакових критеріїв та єдиної класифікації наркотичних засобів, психотропних речовин. Це пов'язано з наявністю різних підходів, які використовуються в юриспруденції, медицині, біології, фармакології, соціології. Незважаючи на ці розбіжності наркотичні речовини можна розподілити за наступними групами (рис. 1). До кожної з цих груп водять підгрупи, які складаються з різних видів та ступеня небезпеки наркотичних речовин. З метою впорядкування правових ознак наркотичних речовин 06.05.2000 р. була затверджена Постанова Кабміну.

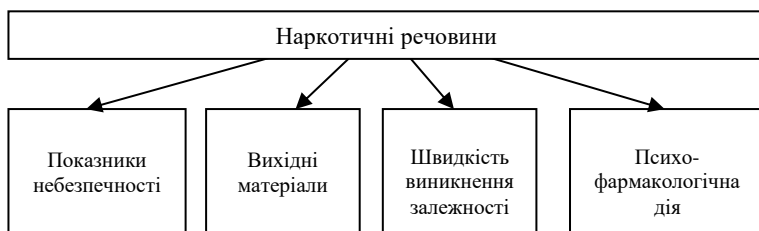

Рис. 1. Класифікація наркотичних речовин за різними критеріями

Так, до її змісту увійшов перелік таких небезпечних речовин, який складався з чотирьох таблиць, до кожної із якої входила різна кількість списків. До Таблиці I увійшло три списки, два з яких включають особливо небезпечні наркотичні засоби та психотропні речовини, обіг яких заборонений на території України, наприклад, героїн, ацетилфентаніл, опій, кетобемідон. Враховуючу ту обставину, що на території України зростає значна кількість рослин, які містять сильнодіючі речовини, їх назви увійшли до списку № 3, згідно якого допускається їх обіг виключно для промислових цілей. В свою чергу до Таблиці II увійшли Список № 1 та Список № 2, які склалися з наркотичних засобів, психотропних речовин, обіг яких обмежений на території України. До змісту Таблиці III увійшли Список № 1 та Список № 2, які включають небезпечні речовини, обіг яких обмежений, але допускається їх використання у наукових цілях та виробництвах ліків з одночасним проведенням заходів контролю. У Таблицю IV увійшли два Списки, в яких перераховуються прекурсори, обіг яких є обмеженим і стосовно яких встановлюються заходи контролю з боку держави.

Література:

1. Шевчук О. Конвенційні джерела у системі законодавства України з контролю за наркотиками: становлення та розвиток. *Підприємство, господарство і право*. 2013, № 4. С. 61–64.
2. Вагин А.В. Історичні передумови адміністративної відповідальності за незаконне придбання, зберігання та вживання наркотичних засобів або психотропних речовин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. С. 162–164.

СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ

Пчелін В. Б.

*доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри поліцейської діяльності
та публічного адміністрування факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Одним з найефективніших засобів подолання фінансової кризи як у межах цілої держави, так і в межах окремо взятого випадку, є належно функціонуючий інститут банкрутства. На жаль, про ефективність